O NOWYCH I MAŁO ZNANYCH GATUNKACH MOTYLI FAUNY GALICYJSKIEJ

PRZYCZYNEK CZWARTY

NAPISAŁ

DR. STANISŁAW KLEMENSIEWICZ

KRAKÓW.
NAKŁADEM AKADEMII UMIEJĘTNOŚCI.
W DRUKARNI UNIWERSYTETU JAGIELLOŃSKIEGO
pod zarządem Józefa Filipowskiego.
1904.

O NOWYCH I MAŁO ZNANYCH GATUNKACH MOTYLI FAUNY GALICYJSKIEJ

PRZYCZYNEK CZWARTY

NAPISAŁ

DR. STANISŁAW KLEMENSIEWICZ

KRAKÓW.
NAKŁADEM AKADEMII UMIEJĘTNOŚCI.
W DRUKARNI UNIWERSYTETU JAGIELLOŃSKIEGO
pod zarządem Józefa Filipowskiego.
1904.

Osobne odbicie z Tomu XXXVIII Sprawozdań Komisyi fizyograficznej Akademii Umiejętności w Krakowie.

O nowych i mało znanych gatunkach motyli fauny galicyjskiej.

Przyczynek czwarty.

Napisał

Dr. Stanisław Klemensiewicz.

W pracy nininiejszej podaję najnowsze spostrzeżenia z dwóch lat ostatnich, odnoszące się do rozsiedlenia nowych i mało znanych gatunków motyli krajowych, przyczem omawiam także formy, które ze względów morfologicznych lub biologicznych są uwagi godne.

Z prac lepidopterologicznych ostatniego dwulecia zasługują na wzmiankę:

Schille F. Fauna lepidopterologiczna doliny Popradu i jego dopływów. Część V i VI; Spraw. Kom. fizyogr. Akad. Umiej. w Krakowie. T. XXXVI, 1902.

Klemensiewicz Dr. S. Galicyjskie gatunki rodziny *Zygaenidae*, opracowane systematycznie i biologicznie (z tabl. terminolog.); Lwów 1902.

Klemensiewicz Dr. S. O nowych i mało znanych gatunkach motyli fauny galicyjskiej. Przyczynek III; Sprawozd. Kom. fizyogr. Akad. Umiej. w Krakowie. T. XXXVI, 1902.

Od czasu ogłoszenia mojego ostatniego przyczynku, odkryto (włącznie z formami nowemi, w tym przyczynku wykazanemi), 25 gatunków, oraz 14 aberacyj i odmian, nowych dla fauny krajowej, mianowicie z grupy *Pieridae* formę 1, *Cymbidae* 2, *Noctuidae* 1, *Geometridae* 3, *Pyralidae* 5, *Tortricidae* 4, *Gelechiidae* 5, *Elachistidae* 4, *Gracilariidae* 2, *Lyonetiidae* 1, *Nepticulidae* 10, *Tineidae* 1.

Gatunki nazwano i zestawiono według katalogu O. Staudingera i H. Rebla (Catalog der Lepidopteren des palaearktischen Faunengebietes; Berlin 1901), przyczem gwiazdką (*) zaznaczono formy. nowe dla fauny krajowej.

Skrócenia:

ex l. = wyhodowany w domu z gąsienicy.

m. w. = mój wykaz z r. 1898 (O nowych i mało znanych gatunkach motyli fauny galicyjskiej. Sprawozd. Kom. fizyogr. Akad. Umiej. w Krakowie T. XXXIII).

p. p. = przyczynek pierwszy do owego wykazu (w tychże Sprawozd. T. XXXIV).

p. d. = przyczynek drugi do owego wykazu (w tychże Sprawozd. T. XXXV).

p. t. = przyczynek trzeci do owego wykazu (w tychże Sprawozd. T. XXXVI).

Pieridae.

Leptidia Billb.

*1. *Sinapis* L. *gen. vern. Lathyri* Hb. Odmiana wiosenna o zielonawo-szarym spodzie skrzydeł tylnych. Pojawia się wszędzie przy końcu kwietnia i w maju.

Noctuidae.

Trifinae.

Hadena Schrk.

2. *Rurea* F. *ab. Alopecurus* Esp W okolicy Lwowa; znachodzi się rzadko między okazami formy głównej. przy końcu maja i w czerwcu. Tamże znalazłem formę o skrzydłach przednich białawych, charakterystycznych dla odmiany *Argentea* Tutt.

3. *Gemina* Hb. *ab. Remissa* Tr. Rzadka aberacya, do niedawna tylko ze Sambora znana, pojawia się także koło Lwowa w czerwcu.

Mesogona B.

4. *Oxalina* Hb. W okolicy Nowego Sącza (Chełmiec), rzadki.

Orthosia O.

5. *Lota* Cl. W Chełmcu przy Nowym Sączu, w pierwszej połowie sierpnia.

Xanthia O.

6. *Citrago* L. Hołosko Wielkie koło Lwowa, w połowie września.

Hypenidae.

Herminia Latr.

7. *Derivalis* Hb. Pojawia się w okolicy Lwowa (Brzuchowice), głównie przy świetle lampy, w drugiej połowie czerwca. W Wierchomli nad Popradem wypłoszyłem 8 sierpnia okaz bardzo ciemny, o słabem nakreśleniu.

Geometridae.

Minoa Tr.

8. *Murinata* Sc. v. *Monochroaria* H. S. W zrębie lasu jodłowego, w Chełmcu koło Nowego Sącza, znalazłem 19 sierpnia okaz wybitnie ochrowo-żółtawy, który należy uważać za v. *Monochroaria* H. S. (porówn. p. p. l. 21); bardzo rzadka.

Scotosia Stph.

9. *Rhamnata* Schiff. S. V. W okolicy Brodów na początku czerwca.

Larentia Tr.

10. *Juniperata* L. Rozprzestrzeniony wszędzie, gdzie jałowiec rośnie. Wiele gąsienic zebrałem w dolinie Popradu w sierpniu; motyle lęgły się od końca września do połowy października tego samego roku. Gąsienice są na głód dziwnie wytrzymałe; w r. 1899 przywiozłem na początku września wiele gąsienic z Piwnicznej do Brodów, gdzie dla braku jałowca nie mogłem ich dalej żywić. Niektóre z nich skurczyły się na kształt poczwarki i żyły blizko miesiąc bez jedzenia. Uwagi godny jest wybitny dimorfizm płciowy poczwarek; mianowicie poczwarki samców są barwy brunatnej, zaś samic zielonawej.

Tephroclystia Hb.

11. *Pusillata* F. Koło Brodów i Lwowa (Brzuchowice) w lasach sosnowych i świerkowych, w drugiej połowie maja, dość rzadki. Dotąd był znany przeważnie z zachodniej części kraju.

12. *Pygmaeata* Hb. Po łąkach przyleśnych w okolicy Lwowa, w czerwcu, rzadki.

*13. *Pygmaeata* Hb. *ab. Zibellinata* Chr. Tamże jeden okaz 4 czerwca.

Abraxas Leach.

*14. *Marginata* L. *ab. Nigrofasciata* Schöyen. W Załubinczu koło Nowego Sącza znalazłem w połowie maja, oraz w Brzuchowicach koło Lwowa, przy końcu czerwca, po jednym okazie pięknej aberacyi gatunku *Marginata* L., która się zgadza w zupełności z dyagnozą, podaną dla *ab. Nigrofasciata* Schöyen. U pierwszego z tych okazów są plamy środkowe na wszystkich skrzydłach zlane w zupełną, szeroką wstęgę poprzeczną; u drugiego jest wstęga na skrzydłach przednich taka sama, zaś na tylnych o wiele węższa i na plamy porozrywana.

Ennomos Tr.

15. *Quercinaria* Hufn. *ab. Carpinaria* Hb. Daleko rozsiedlona. W okolicy Rytra w lasach bukowych (Rzyczanów), na początku sierpnia; koło Lwowa częstsza w sierpniu i wrześniu; jeden okaz wylągł się w domu już 4 lipca z gąsienicy, znalezionej na lipie.

Boarmia Tr.

*16. *Repandata* L. *ab. Maculata* Stgr. W Rzyczanowie koło Rytra znalazłem 1 sierpnia r. z. samca, którego z powodu jasno popielatej barwy skrzydeł przednich, trzech czarnych, wyraźnych rys poprzecznych, oraz wybitnej, nieco czworokątnej plamy czarnej, po wewnętrznej stronie linii falistej (w komórkach 3 i 4), należy uważać za *ab. Maculata* Stgr. Podobne okazy (poczytywane dotąd mylnie za *ab. Conversaria* Hb.) znachodzą się nad Popradem często; typowa *ab. Conversaria* Hb. znana mi jest dotychczas tylko z okolicy Lwowa.

Cymbidae.

Sarrothripus Curt.

*17. *Revayana* Sc. *ab. Fusculana* Schmid. Brody (Lipki), płoszona z dębów w połowie kwietnia 1901 r. (niezawodnie przezimowana).

*18. *Revayana* Sc. *ab. Degenerana* Hb. Kilka okazów wraz z poprzednią; także we Lwowie, wyhodowana w połowie czerwca z gąsienicy, żyjącej na dębie.

Zygaenidae.

Zygaena F.

19. *Purpuralis* Brünn. *ab.* *Interrupta* Stgr. Pojawia się rzadko między zwyczajnymi okazami w górskiej okolicy Rytra (Rzyczanów), przy końcu lipca i w sierpniu; okazy o mniej lub więcej przewężonej plamie środkowej są tam mniej rzadkie.

20. *Lonicerae* Schev. *ab.* W Barcicach koło Rytra znalazłem na początku sierpnia odmianę o większym niż zwykle rozmiarze i wielkich, nieregularnych plamach, z których dwie przy nasadzie skrzydła są ze sobą częściowo zlane, środkowa dolna zaś, bardzo wielka, jest ku wewnątrz sercowato zaostrzona; odmiana, zbliżona do alpejskiej *v. Major* Frey.

Pyralidae.

Crambinae.

Crambus F.

21. *Contaminellus* Hb. Dotąd bardzo mało znany. Jeden okaz znalazłem w Piwnicznej 7 sierpnia; odznacza się zmarniałą (drobniutką) nogą przednią.

22. *Tristellus* F. *ab.* *Fuscelinellus* Stph. Aberacya nie rzadka po brzegach lasów szpilkowych i zrębach koło Starego Sącza, w drugiej połowie sierpnia.

23. *Ericellus* Hb. Pojawia się pojedynczo w Brzuchowicach koło Lwowa, w czerwcu i lipcu; dotąd znany tylko z niewielu okolic Galicyi Wschodniej.

Schoenobiinae.

Donacaula Meyr.

24. *Mucronellus* Schiff. S. V. W Brzuchowicach koło Lwowa, przy świetle lampy, na początku lipca.

Phycitinae.

Homoeosoma Curt.

*25. *Binaevella* Hb. Rytro pod Makowicą, jeden samiec na zrębie, gęsto ziołami porosłym, 14 sierpnia.

Selagia Z.

*26. *Argyrella* F. *ab. Striatella* Stgr. Aberacya o szeroko zaciemnionych żyłkach skrzydeł przednich; przytrafia się czasem między okazami zwyczajnymi w górskich okolicach nad Popradem (Piwniczna, Rytro), w drugiej połowie lipca i w sierpniu.

Cryptoblabes Z.

*27. *Bistriga* Hw. Odkryłem go w r. 1901 koło Lwowa w stanie gąsienicy na olszy; motyl wylągł się 9 kwietnia roku następnego.

Pyraustinae.

Cynaeda Hb.

28. *Dentalis* Schiff. S. V. Daleko rozsiedlony; zauważyłem go koło Nowego Sącza i Lwowa. Pojawia się pojedynczo od końca lipca do początku sierpnia, przeważnie po suchych, piaszczystych miejscach, także wieczór przy świetle lampy; samice są rzadsze.

Pyrausta Schrk.

29. *Cingulata* L. Piwniczna, na kwiecistem zboczu nasypu kolejowego, w połowie sierpnia.

Pterophoridae.

Oxyptilus Z.

30. *Parvidactylus* Hw. Na uwagę zasługuje nadzwyczajnie wielki okaz z okolicy Lwowa, u którego długość skrzydła przedniego wynosi 9 mm. (zwyczajnie 6—7 mm.).

Platyptilia Hb.

31. *Gonodactyla* Schiff. S. V. Koło Lwowa i Piwnicznej w dwóch generacyach. Okazy drugiego pokolenia (w drugiej połowie sierpnia i pierwszej września) są znacznie jaśniejsze.

Marasmarcha Meyr.

32. *Phaeodactyla* Hb. Dotychczas był znany tylko z okolicy Krakowa i Rytra (Rzyczanów); we Lwowie wyhodowałem kilka okazów w pierwszej połowie lipca z gąsienicy, żyjącej na *Ononis*

spec. Poczwarki są czarnawe lub zielone; z pierwszych lęgły się samce, z drugich samice, co zdaje się być regułą [1]).

Tortricidae.

Tortricinae.

Acalla Meyr.

*33. *Literana* L. *ab. Suavana* H. S. Wypłoszona z drzew grabowych i dębowych w okolicy Lwowa, 26 września 1903.

*34. *Literana* L. *ab. Tricolorana* Hw. Jeden piękny okaz, zbliżony najbardziej do *ab. Tricolorana* Hw., wyhodowałem z gąsienicy w Nowym Sączu 5 sierpnia (dokładny opis tej *ab.* znajduje się w m. w. l. 238).

35. *Emargana* F. Piękny okaz cytrynowo-żółty wypłoszyłem w Piwnicznej z krzaków, na początku sierpnia. Forma ta jest wszędzie o wiele rzadszą od *v. Caudana* F., którą w nowym katalogu Staudingera i Rebla, nie wiedzieć z jakiej racyi, uznano za pochodną.

Oenophthira Dup.

36. *Pilleriana* Schiff. S. V. W roku zeszłym wyhodowałem we Lwowie 9 lipca dwie piękne samice z gąsienic, z których jedną znalazłem na *Pimpinella spec.*, drugą na wyce. Oba okazy są zupełnie jednostajnie ochrowo brunatne o silnym połysku ciemno-perłowo-zielonym, natomiast bez śladu nakreśleń.

Cacoecia Hb.

37. *Podana* Sc. *v. Sauberiana* Sorh. Jeden typowy okaz tej melanotycznej odmiany wyhodowałem na początku czerwca we Lwowie z gąsienicy, znalezionej w maju na porzeczce.

38. *Sorbiana* Hb. Białohorszcze koło Lwowa, *ex l.* 22 czerwca; gąsienica żyje na wiosnę liśćmi dębu.

39. *Histrionana* Froel. Dotąd znany tylko z górzystych lasów jodłowo-świerkowych Galicyi zachodniej (Chełmiec koło Nowego Sącza, Stary Sącz, Rytro, Piwniczna, Myślenice, Czarny Dunajec). Przebywa po łąkach leśnych i zrębach w drugiej połowie lipca i w sierpniu (według Schillego w Rytrze już w czerwcu). Gąsienica żyje na jodłach, rzadziej na świerkach.

---

[1]) Podobny dimorfizm płciowy poczwarek zauważyłem u miernikowca *Larentia Juniperata* L. (porówn. l. 10).

Pandemis Hb.

40. *Ribeana* Hb. *ab.* Gatunek wszędzie rozsiedlony i zwyczajny; mam wiele okazów przeważnie *ex l.* z Krakowa, Nowego Sącza, Rzeszowa, Lwowa, Brodów. Gąsienice żyją na wielu roślinach; znajdywałem je między innemi na gruszy, brzozie, dzikim kasztanie, wierzbie iwie, nawet na *Symphoricarpus racemosus* Michx.

Wobec małej zmienności motyli tego gatunku (z wyjątkiem *v. Cerasana* Hb., którą w ostatnich czasach uznano za odmianę), zasługuje na wzmiankę wybitna aberacya, wyhodowana z gąsienicy na wierzbie iwie. Odznacza się tłem jaśniejszem skrzydeł przednich, upstrzonych wyraźną cienką krateczką; część nasadowa, plamka ramienna przed wierzchołkiem, oraz poprzeczna wstęga środkowa, nie są ciemniejsze od tła, tylko są ciemniej ograniczone.

41. *Heparana* Schiff. S. V. *ab.* Ten zwyczajny wszędzie gatunek ma tło skrzydeł przednich dość zmienne, od brunatnawo-żółtego, w różnych odcieniach, do czerwono-brunatnego; kształt nakreśleń bywa dość stały, barwa mniej lub więcej ciemna. Na wzmiankę zasługuje całkiem odrębna forma, jaką w dwóch okazach wyhodowałem w domu (jeden z nich z gąsienicy na jesionie); odznacza się ona niezwyczajnie jasnem, brunatnawo-żółtem (skórno żółtem) tłem skrzydeł przednich, upstrzonych delikatnemi, ciemnemi, falisto przebiegającemi, poprzerywanemi prążkami poprzecznemi, które pokrywają także nasadę skrzydła, oraz poprzeczny pasek środkowy.

Tortrix Meyr.

*42. *Forskaleana* L. *ab. Agraphana n. ab. „Dilutior, alarum anteriorum striga media extus non adumbrata“.*

Ten gatunek pojawia się, jak wiadomo, w dwóch bardzo różnych formach. pomiędzy któremi tylko nieznaczne znachodzą się przejścia. U jednej z nich (o ile doświadczyłem, znacznie częstszej, którą przeto snadniej można uważać za formę główną), są skrzydła przednie upstrzone ostrą, rdzawo- żółtą krateczką, a załamana poprzeczna rysa środkowa jest od zewnątrz bardzo szeroko, czarnawo zaciemniona. Druga forma ma skrzydła przednie o wiele jaśniejsze, wspomnianą kratkę na nich znacznie słabszą, a ciemną rysę poprzeczną od zewnątrz co najwyżej bardzo słabo i wązko przyciemnioną. Ta druga forma zostaje do pierwszej w tym samym stosunku, co *v. Ciliana* Hb. do swej formy głównej *Acalla Contaminana* Hb., zasługuje przeto z tej samej racyi na odrębną nazwę. *Ab. Agraphana* posiadam z okolic Lwowa (także *ex l.* na klonie), formę główną zaś nadto z Rytra i Piwnicznej; pojawiają się od końca czerwca do początku sierpnia.

43. *Viburniana* F. Koło Lwowa po zrębach leśnych w drugiej połowie czerwca i w lipcu; gąsienicę znalazłem na mięcie.

Conchylinae.

Conchylis Ld.

44. *Mussehliana* Tr. Jako nowe stanowiska tego bardzo rozprzestrzenionego gatunku wymieniam Szczakową i Brody, gdzie się przeważnie przy świetle lampy w sierpniu pojawiał.

Olethreutinae.

Evetria Hb.

45. *Buoliana* Schiff. S. V. W lasach sosnowych Brzuchowic koło Lwowa wcale niezwyczajny; liczniejszy po sosnach w Szczakowej. Pojawia się w lipcu i na początku sierpnia.

Olethreutes Hb.

46. *Capreana* Hb. Na uwagę zasługuje okaz, wyhodowany we Lwowie w połowie czerwca z gąsienicy, znalezionej na osice (gąsienice żyją zresztą prawie wyłącznie na wierzbie iwie).

47. *Corticana* Hb. Bardzo podobny do poprzedniego. Pojawia się w okolicy Lwowa koło brzóz w czerwcu.

48. *Branderiana* L. Białohorszcze koło Lwowa, w zrębach leśnych, w drugiej połowie czerwca.

49. *Siderana* Tr. We Lwowie wyhodowałem jeden okaz tego rzadkiego gatunku z gąsienicy, znalezionej w maju na *Spiraea salicifolia* L.; motylek wylągł się 23 czerwca.

50. *Micana* Hb. Gatunek stosunkowo mało znany, chociaż rozpowszechniony w całym kraju. Przebywa najczęściej po mokrych łąkach w lipcu i sierpniu (w równinie już od połowy czerwca). Zauważyłem go w okolicy Myślenic, w dolinie Popradu (Rytro, Piwniczna), koło Lwowa i Brodów. Samice są o wiele rzadsze.

51. *Rivulana* Sc. *var.* W zrębach leśnych koło Starego Sącza pojawia się w sierpniu mała, ciemna forma tego zwyczajnego gatunku, o mało wydatnem nakreśleniu metalicznem, zgodna z dyagnozą, podaną dla *v. Stangeana* Teich.: „*minor, obscurior*". (Porówn. p. t. l. 85).

52. *Lacunana* Dup. Gatunek wszędzie pospolity, jednak co do intenzywności czarno-brunatnych partyj bardzo zmienny. W Lesienicach przy Lwowie, znalazłem na początku czerwca okaz, u którego zwłaszcza środek skrzydeł przednich jest w kształcie szerokiej

wstęgi poprzecznej mocno zaczerniony; forma ta jest bardzo zbliżona do *v. Rooana* Degraf., z dyagnozą: „*al. ant. unicol. fusco nigris etc.*". Przeciwnie złapałem w Piwnicznej przy końcu lipca okaz zupełnie blady (? *v. Cacuminana* Kenn., „*dilutior*").

53. *Urticana* Hb. Dotychczas posiadam tylko dwa okazy tego gatunku, wyhodowane z gąsienic w Brodach i Lwowie, 20 maja i 9 czerwca. Zdaje się, że nie jest u nas zwyczajny, a niektóre daty o rozsiedleniu tego trudnego do rozpoznania gatunku, polegają prawdopodobnie na niedokładnem jego rozpoznaniu.

U jednego z moich okazów. wyhodowanego we Lwowie z gąsienicy na osice, jest ciemna plama skrzydeł przednich, przebiegająca od krańca ku brzegowi ramiennemu, pomiędzy trzecią a czwartą parą przecinków, zupełnie przerwana.

54. *Rurestrana* Dup. Jako nowe miejsca pobytu tego niezwyczajnego gatunku wymieniam okolice Brodów i Lwowa; spostrzegłem go w drugiej połowie maja i w połowie sierpnia, przeto w dwóch pokoleniach.

55. *Achatana* F. Jeden egzemplarz w Piwnicznej (w pokoju), 20 lipca.

Steganoptycha Stph.

*56. *Corticana* Hb. *ab. Steiniana* Sorh. Rzadka aberacya, w której biała plama przy brzegu pachowym skrzydeł przednich jest przed nasadą skrzydła przerwana; jeden okaz w Brzuchowicach koło Lwowa wraz z kilku zwyczajnymi, w połowie lipca.

Bactra Stph.

*57. *Lanceolana* Hb. *gen. aest. Nigrovittana* Stph. Zdarza się czasami wśród formy zwyczajnej w okazach mniej lub więcej typowych; najwybitniejsze posiadam z Piwnicznej.

58. *Furfurana* Hw. Pojawia się w dwóch bardzo różnych odmianach; jedna jest ochrowo żółta o słabo połyskującem nakreśleniu (ze Lwowa, w czerwcu), druga mniejsza, znacznie ciemniejsza (więcej brunatna), z wyraźnem i silniej połyskującem nakreśleniem białem (z Piwnicznej, w drugiej połowie lipca i środku sierpnia).

Notocelia Meyr.

59. *Suffusana* Z. W Rzeszowie, wyhodowany z gąsienicy na *Crataegus Oxyacantha* L. już w połowie maja; w Piwnicznej w drugiej połowie lipca.

Epiblema Hb.

60. *Demarniana* F. R. Jeden egzemplarz koło Lwowa na łą-

kach przyleśnych, 31 maja. Bardzo rzadki, dotychczas był znany w jedynym okazie ze Lwowca w Samborskiem.

61. *Solandriana* L. *v. et ab. Sinuana* Hb. Piękny okaz tej rzadkiej odmiany wyhodowałem we Lwowie 1 lipca z gąsienicy, znalezionej na wiosnę na brzozie; inny posiadam z Piwnicznej. W dolinie Popradu jest ten gatunek w formie głównej i aberacyi *Trapezana* F. w drugiej połowie lipca i w sierpniu dość pospolity. W okolicy Lwowa nie znalazłem jeszcze formy głównej [1]).

Grapholitha Hein.

62. *Servillana* Dup. Znalazłem świeżą parę w zrębie sosnowym 3 czerwca koło Brodów; także w okolicy Lwowa na początku czerwca.

63. *Discretana* Wck. Koło Lwowa, na łąkach przyleśnych w połowie czerwca. Dotychczas był znany w pojedynczych okazach tylko z okolic Sambora i Drohobycza.

Pamene Hb.

64. *Splendidulana* Gn. Pojedynczo w okolicy Lwowa (Brzuchowice, w lesie sosnowym; przedmieście Lwowa, wypłoszony z agrestu), w maju. Gatunek rzadki, chociaż daleko rozprzestrzeniony.

Tmetocera Ld.

65. *Ocellana* F. *v. Lariciana* Hein. We Lwowie wyhodowałem w roku zeszłym 27 czerwca okaz gatunku tego, ze znacznie zaciemnionym pasem w środku skrzydeł przednich, zresztą nieróżniący się od formy głównej; gąsienicę znalazłem na jesionie, przeto na roślinie obcej dla odmiany *Lariciana* Hein., która ma żyć wyłącznie modrzewiem. W połowie sierpnia tego roku strząsnąłem z modrzewiu koło Starego Sącza parkę *in copula* nieco już zlataną, nieznanej mi zrazu zwojkówki, którą po dokładnem przestudyowaniu użyłkowania i budowy ciała, należało uznać za gatunek, należący do rodzaju *Tmetocera* Ld., a mianowicie za właściwą *v. Lariciana* Hein.

---

[1]) Nowicki wykazuje w swej Emuneratio Lepidopter. Hal. orient. 1860, ze Zubrzy koło Lwowa gatunek *Parmatana* Hb. 253 i 254, którego nazwa obejmuje formy *v. et ab. Trapezana* F., oraz *v. et ab. Sinuana* Hb. 212; umieszczona przy nazwie uwaga *„variat adeo, ut nonnulla exemplaria speciem mutare videantur“*, oraz okoliczność, iż osobno wykazuje formę *Ratana* Hb. = *v. et ab. Trapezana* F., pozwalają przypuszczać, że przez gatunek *Parmatana* Hb. rozumiał formę główną, która jest w pewnych granicach bardzo zmienną. *V. Sinuana* Hb. ma stałe, całkiem odrębne ubarwienie.

Odmiana ta różni się bardzo od formy głównej wraz z jej mało znaczącemi zboczeniami, polegającemi na mniejszem lub większem przyćmieniu białej partyi skrzydeł przednich, które to zboczenia dotychczas bezwątpienia uważano niewłaściwie za *v. Lariciana*. Ta ostatnia ma skrzydła przednie znacznie węższe, tem samem stosunkowo dłuższe, skrzydła tylne o kącie przednim szerzej zaokrąglonym, brzegu bocznym jednostajniej wypukłym, gdyż pod kątem przednim prawie niewgiętym. Biała część środkowa skrzydeł przednich jest w połowie ramiennej tak zaciemniona, iż pozostaje z niej tylko mniejsza część przypachowa w kształcie czworokątnej plamy białawej, wyraźnie ciemniej prążkowanej, — oraz powyżej od strony krańca, mglista biaława plamka łukowata, ku wierzchołkowi skrzydła zdążająca, jako zewnętrzna granica wzmiankowanej białej części środka skrzydła formy głównej. Połowa wewnętrzna rzeczonej czworokątnej plamy białawej przy brzegu pachowym, przedłuża się nieznacznie aż do brzegu ramiennego w kształcie jaśniejszej, mglistej przepaski poprzecznej. Wszystkie te jasne nakreślenia, jakoteż wogóle cała powierzchnia skrzydła, jest wyraźnie ciemno poprzecznie prążkowana, wskutek czego ubarwienie nabiera wejrzenia więcej szorstkiego. Forma ta jest niezawodnie odrębnym gatunkiem.

Rhopobota Ld.

66. *Naevana* Hb. *v. Geminana* Stph. Piwniczna; płoszona z krzaków w sierpniu. Odmiana daleko rozprzestrzeniona, lecz wszędzie dość rzadka.

Lipoptycha Ld.

67. *Plumbana* Sc. Ten wszędzie zwyczajny gatunek przebywa także w okolicy Lwowa.

Glyphipterygidae.

Douglasiinae.

Tinagma Z.

68. *Perdicellum* Z. W okolicy Krakowa, Lwowa, Brodów, po jasnych łąkach przyleśnych, w dni słoneczne, przy końcu maja i w czerwcu.

Yponomeutidae.

Argyresthiinae.

Argyresthia Hb.

69. *Conjugella* Z. W Piwnicznej wypłoszyłem jeden okaz w połowie lipca. Rzadki; dotąd był znany tylko ze Zubrzy przy Lwowie.

70. *Goedartella* L. *ab. Literella* Hw. Piwniczna, przy końcu lipca; zdaje się być bardzo rzadką aberacyą tego wszędzie pospolitego gatunku. We Lwowie hodowałem go masami, celem osiągnięcia rzeczonej aberacyi, ale bez skutku.

71. *Brockeella* Hb. Jeden piękny okaz wypłoszyłem z dębu 22 czerwca, w Białohorszczy koło Lwowa. Wymieniony tylko w dodatkowym spisie pracy Dra Garbowskiego [1]) bez wszelkiej daty.

72. *Dilectella* Z. W roku zeszłym wypłoszyłem 2 lipca na cmentarzu lwowskim wiele okazów tego, u nas prawie nieznanego gatunku, ze starego krzaka cyprysu; gąsienice, które dotychczas znajdywano tylko w pączkach jałowca, żyją bez wątpienia także na cyprysie.

Plutellidae.

Plutellinae.

Plutella Schrk.

73. *Porrectella* L. Jeszcze mało znany; pojawia się bardzo rzadko koło Lwowa po łąkach, na początku czerwca.

Cerostoma Latr.

74. *Radiatella* Don. *ab. Byssinella* Hb. We Lwowie kilka okazów *ex l.* na dębie; motylki lęgną się w czerwcu.

Gelechiidae.

Gelechiinae.

Bryotropha Hein.

75. *Senectella* Z. Dotychczas znany tylko z zachodniej części kraju i to przeważnie z górskich okolic nad Dunajcem i Popradem; także po piaszczystych lasach sosnowych w Szczakowej. Pojawia się w lipcu i na początku sierpnia.

---

[1]) Materialien zu einer Lepidopterenfauna Galiziens itd. Wiedeń, 1892.

Gelechia Z.

76. *Rhombella* Schiff S. V. Rozprzestrzeniony po sadach i lasach w okolicy Rytra, Lwowa, Brodów. Gąsienice znajdywałem na jabłoni i wierzbie: *Salix fragilis;* motyle zauważyłem w drugiej połowie czerwca i w lipcu, jeden okaz zlatany jeszcze 30 września (czy nie 2-ga gen.?).

77. *Distinctella* Z. Szczakowa, po suchych, piaszczystych lasach sosnowych, przy końcu lipca; Piwniczna, po jałowcach i krzakach olszowych, na początku sierpnia.

78. *Velocella* Dup. Daleko rozsiedlony; przeważnie po suchych wrzosowiskach i murawach koło Czarnego Dunajca, Lwowa i Brodów, w dwóch pokoleniach, mianowicie przy końcu kwietnia i w maju, oraz znowu w sierpniu.

79. *Peliella* Tr. Pojawia się pojedynczo w Szczakowej na suchym gruncie piaszczystym, w Piwnicznej, oraz w zrębach leśnych koło Lwowa (Brzuchowice), w lipcu i na początku sierpnia. Motylki chowają się chętnie w krzakach jałowcowych.

80. *Lentiginosella* Z. Jeszcze mało znany; płoszyłem go z krzaków w zrębach leśnych koło Brodów, przy końcu sierpnia.

81. *Maculatella* Hb. W Białohorszczy koło Lwowa zebrałem na *Coronilla varia* B. czerpakiem na wiosnę kilka gąsienic tego pięknego gatunku, z których motyle lęgły się przy końcu czerwca i na początku lipca; także w Barcicach koło Starego Sącza, w dolinie po kniejach na początku sierpnia.

(Lita Tr.).

*82. *Tussilaginella* Hein. Dwa okazy tego nieznanego jeszcze u nas gatunku, udało mi się wypłoszyć z gęstych porośli podbiału, w Lesienicach koło Lwowa, 10 czerwca 1903.

*83. *Semidecandrella* Stt. Odkryłem go w Szczakowej w przerzedzonym borze sosnowym, o suchym gruncie piaszczystym, 30 lipca.

(Teleia Hein.).

84. *Alburnella* Dup. W dalszej okolicy Nowego Sącza (Łyczana, Rytro, Mniszek koło Piwnicznej); pojawia się rzadko; pojedynczo w lipcu i na początku sierpnia.

85. *Humeralis* Z. W Brzuchowicach koło Lwowa w połowie lipca, jednostajnie ciemny okaz. Gatunek bardzo mało znany.

*86. *Myricariella* Frey. Jeden okaz w Wierhomli koło Piwnicznej, na początku sierpnia 1902, na stromym, bujną roślinnością porosłym zrębie.

87. *Luculella* Hb. *ab. Dealbella* Klem. We Lwowie wyhodowałem zeszłego roku jeden egzemplarz tej pięknej aberacyi z gąsienicy, znalezionej w jesieni na wierzbie iwie; motyl wylągł się wskutek sztucznie przyspieszonego rozwoju już na początku maja roku następnego. Gąsienica żyje na spodzie liścia w chodniku, sporządzonym ze sprzędzonego meszku liścia; zimowała w zwiniętym liściu i tamże, nie jedząc więcej, przeobraziła się na wiosnę w poczwarkę. Gąsienice formy głównej znajdywano dotychczas na brzozach, dębach i klonach, poczwarkę w próchnicy drzew.

88. *Dodecella* L. Wypłoszony z krzaków w Brzuchowicach koło Lwowa, na początku lipca.

Argyritis Hein.

89. *Pictella* Z. Kilka egzemplarzy w Piwnicznej na suchych, kwiecistych zboczach nasypu kolejowego, rzadziej na jałowcach, od końca lipca do połowy sierpnia. Dotąd był znany w pojedynczych okazach tylko z okolicy Lwowa i Gródka.

Chrysopora Clem.

90. *Stipella* Hb. *ab. Naeviferella* Dup. Pojawia się u nas jako aberacya wszędzie równocześnie z formą główną, mimo to mało znana. Zauważałem ją najczęściej po nieużytkach, zarosłych gęsto *Chenopodium album* L., w okolicy Krakowa, Nowego Sącza i Lwowa, w maju, mniej licznie w drugiej generacyi w lipcu i sierpniu.

Nothris Hb.

91. *Sabinella* Z. Rytro, wypłoszony z jałowca na początku sierpnia; dotąd znany zawsze jeszcze tylko z Galicyi zachodniej.

Oecophorinae.

Depressaria Hw.

92. *Arenella* Schiff. S. V. Daleko rozprzestrzeniony. Nowe stanowiska: okolice Brodów i Lwowa.

*93. *Ciniflonella* Z. Ten rzadki gatunek wypłoszyłem z wierzby na cmentarzu stryjskim we Lwowie, 18 września 1901.

94. *Applana* F. Nowe stanowisko: Brody; tamże pojawił się okaz zimujący w pokoju przy świetle lampy 12 grudnia.

Elachistidae.

Momphinae.

Mompha Hb.

95. *Raschkiella* Z. Daleko rozprzestrzeniony, w równinie i w górach, lecz nie zwyczajny; w dwóch generacyach. Zauważyłem go po zrębach w okolicy Lwowa (Lesienice) przy końcu czerwca, oraz pod Makowicą koło Rytra w sierpniu.

96. *Lacteella* Stph. Przebywa także w górskich okolicach koło Rytra (Rzyczanów), po łąkach leśnych w drugiej połowie lipca (porówn. p. t. l. 156).

Pancalia Stph.

97. *Leuwenhoekella* L. *v. Latreillella* Curt. W Brzuchowicach koło Lwowa, po zrębach, w drugiej połowie maja.

Heliozelinae.

Antispila Hb.

98. *Pfeifferella* Hb. W okolicy Brodów i Lwowa, po brzegach lasów liściastych, w maju. Przedtem znałem go tylko z Galicyi zachodniej.

Heliozela H. S.

*99. *Resplendella* Stt. Ten nowy dla fauny gatunek jest daleko rozprzestrzeniony. Znalazłem go w pojedynczych okazach w okolicy Lwowa (Zimna Woda, Lesienice), w pierwszej połowie czerwca i w Wierchomli nad Popradem, przy końcu lipca. Lata w dni słoneczne koło olszy, których liście gąsienica toczy.

Coleophorinae.

Coleophora Hb.

*100. *Gryphipennela* Bouché. W roku zeszłym wyhodowałem z gąsienicy wiele okazów tego gatunku we Lwowie. Celem przezimowania przyczepiają się gąsienice w swych woreczkach, częstokroć w większej ilości, do pieńków róży dzikiej, zwłaszcza tuż nad ziemią; na wiosnę jedzą dalej do maja. Motylki lęgły się między 12 maja a 5 czerwca. Z ośmnastu okazów wylęgłych było tylko dwa samce. Gąsienica sporządza swój woreczek z wyżartego wewnątrz brzeżnego kawałka liścia róży, wskutek czego woreczek jest zrazu (aż do czasu przezimowania), szarawo-zielony lub żółtawy, na grzbie-

cie ząbkowany i mocno ścieśniony; po przezimowaniu staje się więcej rozdęty i ciemny.

101. *Binderella* Koll. Gatunek wszędzie rozprzestrzeniony i wcale nierzadki. Znajdywałem go lub hodowałem także w okolicach Nowego Sącza i Lwowa, skąd go dotychczas nie wykazano. Pojawia się od połowy czerwca do połowy lipca.

102. *Ahenella* Hein. Dwa okazy wyhodowałem we Lwowie w połowie maja; gąsienice, znalezione w późnej jesieni na *Rhamnus cathartica* L., zimowały, poczem nie jedząc prawie, przeobraziły się na wiosnę w poczwarki. Woreczek gąsienicy 6—7 mm. długi, brunatno-popielaty, w środku nieco rozdęty, z przodu mocno w dół zagięty, z otworem przednim obszernym, nieco trąbkowato rozszerzonym; grzbiet pokryty jedną lub dwoma parami kończystych, skrzydełkowatych łatek; ujście gębowe niemal poziome (wskutek czego woreczek stroną brzuszną dotyka niemal podstawy), ujście odbytowe ścieśnione, dwuklapowe.

103. *Anatipennella* Hb. Kilka okazów w okolicy Lwowa i Brodów, przeważnie wyhodowanych z gąsienic, żyjących na tarninie. Woreczek jest pistoletowaty, lśniąco czarny, bardzo twardy. Motyl od końca maja do połowy lipca.

104. *Hemerobiella* Sc. W Piwnicznej przyleciał do światła lampy 20 lipca.

105. *Serratulella* H. S. Piwniczna, w zaroślach po skalistych urwiskach 21 lipca; rzadki.

Elachistinae.

Elachista Tr.

106. *Magnificella* Tgstr. Ten rzadki gatunek, wykazany tylko przez Nowickiego (l. c.) z Radłowic Górnych koło Sambora, wykryłem także w górskiej okolicy Wierchomli nad Popradem, przy końcu lipca.

Scirtopoda Wck.

*107. *Herrichiella* H. S. Odkryłem go dla Galicyi w jednym okazie, latającym 17 maja 1901 pod płotem jednego z przedmiejskich ogrodów Lwowa.

Gracilariidae.

Gracilariinae.

Gracilaria Z.

108. *Phasianipennella* Hb. Wszędzie rozpowszechniony i przeważnie zwyczajny po zrębach, łąkach leśnych i ogrodach, we wrze-

śniu i październiku, oraz po przezimowaniu do końca kwietnia. Posiadam wiele okazów z okolic Krakowa, Rzeszowa, Dąbrowy (Gruszów), Lwowa i Brodów.

109. *Kollariella* Z. Zauważyłem go koło Brodów w dwóch generacyach, mianowicie w maju i pierwszej połowie sierpnia. Zresztą wykazany dotychczas tylko z okolicy Lwowa i Janowa. Z pewnością daleko rozprzestrzeniony.

Ornix Z.

110. *Carpinella* Frey. Wymienia go tylko Schille z Rytra. We Lwowie hoduję ten gatunek w pierwszej generacyi co roku z gąsienicy, żyjącej w jesieni dość licznie na liściach grabu. Motyle pojawiają się w maju.

*111. *Ornix spec.* Wspominam tu o pewnym okazie, który mi się w r. 1901 po sztucznie przyspieszonym rozwoju, 3 kwietnia w domu wylągł. Poczwareczkę znalazłem 18 września roku poprzedniego na silnie sprzędzonym, zagiętym skrawku liścia topoli srebrnej (*Populus alba* L.), przeto rodzaju rośliny, na którym żadna *Ornix* nie żyje. Jeżeli się w tym razie nie ma do czynienia z przypadkowem zapoczwarczeniem się na brzegu liścia topoli gąsienicy, która poprzednio na innej roślinie żyła, lecz z gąsienicą, żyjącą rzeczywiście na topoli srebrnej, należy tę formę uznać stanowczo za nowy gatunek; dalsze badania muszą rzecz rozstrzygnąć.

Porównywając wylęgłego motylka ze wszystkimi innymi, wogóle bardzo do siebie podobnymi gatunkami tego rodzaju, zauważyłem, że jest najwięcej zbliżony do *Anglicella* Stt., którego gąsienica żyje na *Crataegus*. Barwa tła i nakreśleń białawych na skrzydłach przednich, ostatnia czarna przedziałka strzępiny niedochodząca wierzchołka, obszerny, czarny, u góry przerwany pierścień otułek i ubarwienie włosów głowy, są niemal takie same jak u *Anglicella* Stt. Skrzydła przednie zdają się być jednak w całości ciemniejsze, gdyż są słabiej biało naprószone, tylko brzeg pachowy blizko po $^1/_3$ szerokości skrzydła ma obfity biały nalot; nadto są białawe kreseczki przy brzegu ramiennym bardzo krótkie, w połowie nasadowej tego brzegu prawie zanikłe, w połowie krańcowej znacznie krótsze niż u *Anglicella* Stt., ostatnia przed wierzchołkiem najdłuższa. Gdyby się okazało, że ten gatunek jest nowy, proponuję dla niego nazwę *Populella* m.

112. *Avellanella* Stt. Mało znany, chociaż wszędzie rozpowszechniony. Zebrałem wiele okazów w okolicach Rytra, Biecza, Rzeszowa i Lwowa; w tej ostatniej okolicy należy do najzwyczajniejszych gatunków swego rodzaju, zwłaszcza w stanie jesiennej generacyi gąsienicy.

*113. *Betulae* Stt. We Lwowie kilka okazów *ex l.* na brzozie; jest tu o wiele rzadszy od swej odmiany *Scutulatella* Stt.

Lithocolletinae.

Lithocolletis Z.

114. *Spinolella* Dup. *ab.* Aberacya o dwóch tylko szerokich kreseczkach białych brzegu ramiennego przed wierzchołkiem; wyhodowana na wiosnę we Lwowie *ex l.* w liściach wierzby iwy.

115. *Dubitella* H. S. *ab. Immarginatella* Klem. W roku zeszłym wyhodowałem we Lwowie z gąsienicy na wierzbie iwie znowu jeden okaz tej zajmującej aberacyi, wśród wielu zwyczajnych (por. p. t. l. 179).

116. *Sorbi* Frey.[1]. We Lwowie hoduję go co roku dość licznie. Gąsienice żyją w liściach jarzębiny i czeremchy; motylki pierwszej generacyi lęgną się w maju.

*117. *Betulae* Z. W przeciągu trzech ostatnich lat wychowałem we Lwowie z gąsienic, minujących w jesieni liście brzozy, kilka okazów pierwszej generacyi. Rzadki.

118. *Pastorella* Z. W r. 1900 wyhodowałem we Lwowie przy końcu października dwa egzemplarze na *Populus nigra* L., podczas gdy gąsienice tego gatunku zauważano dotąd tylko na wierzbach gładkolistnych (*Salix alba* L., *fragilis* L., *purpurea* L., *viminalis* L.). Skrzydła przednie tych okazów są słabiej biało naprószone.

Lyonetiidae.

Phyllocnistinae.

Phyllocnistis Z.

*119. *Suffusella* Z. *ab.* Gatunek w ciasnych granicach nieco zmienny. Na uwydatnienie zasługuje odrębna aberacya, jaką we Lwowie często znajduję. Odznacza się czysto białem tłem skrzydeł przednich, na których ciemne nakreślenia końcowej części ostro się uwydatniają, — oraz wybitną, czarnawą plamką owalną, mniej więcej przy $^1/_3$ części brzegu pachowego; aberacya ta jest nadto przeciętnie mniejsza od innych okazów. Proponuję dla niej nazwę *ab. Dorsipunctella* m.

---

[1]) Gatunek *Sorbi* Frey. obejmuje w myśl nowego katalogu Staudingera i Rebla dwie formy, które dawniej za odrębne gatunki uważano, mianowicie *Padella* Glitz. (z *Prunus Padus* L.) i *Sorbi* Frey. (z *Sorbus aucuparia* L.). Zdaje się jednak, że te formy nie są identyczne.

Nepticulidae.

Nepticula Z.

W ostatnich czasach zajmuję się szczegółowo badaniem tych najdrobniejszych motylków, których bez znajomości rośliny żywnościowej, formy chodnika, oraz złożonego w nim kału i innych właściwości biologicznych gąsienicy, prawie nigdy pewnie oznaczyć nie można. Trudna hodowla nader delikatnych gąsieniczek, minujących liście różnych roślin, mozolna preparacya motylków i wcale nie łatwe oznaczanie tychże, są powodem nadzwyczaj małej ilości gatunków tej wielkiej grupy, jakie dotychczas w kraju poznano. Gąsienice zbierałem w okolicy Lwowa prawie wyłącznie w późnej jesieni; z nich lęgnie się w maju pierwsza generacya motyli (u mnie lęgły się motylki wskutek sztucznie przyspieszonego rozwoju już z końcem zimy lub na początku wiosny); druga, mniej liczna generacya, pojawia się głównie w sierpniu.

*120. *Ruficapitella* Hw. Gąsienice na pierwszą generacyę motyla żyją do późnej jesieni (początku listopada) w liściach dębów; chodnik gąsienicy bardzo długi, wężykowaty. Motyle, popędzone w rozwoju, lęgły się między 18 lutego a 6 kwietnia. W okolicy Lwowa są gąsienice w niektórych latach dość pospolite.

121. *Samiatella* H. S. Gąsienice żyją jak u poprzedniego we wrześniu i październiku w liściach dębu, w których wyżerają chodnik również bardzo podobny. W okolicy Lwowa rzadszy od poprzedniego.

122. *Anomalella* Goeze [1]). Przed dwoma laty zebrałem koło Lwowa w październiku na dzikiej róży kilkadziesiąt gąsienic i kokoników, z których po sztucznie przyspieszonym rozwoju, wylęgło się w roku następnym dwadzieścia kilka motylków między 2 marca a 7 kwietnia. Gąsienice wyżerają w liściu dzikiej róży (niekiedy po 2 lub 3 w jednym liściu) dość długi, wielokrotnie powyginany chodnik, zwykle blizko brzegu liścia. Przed zimą zaprzędzają się najczęściej w kątach gałązek, rzadziej liści lub kolców róży. Kokonik owalny, nieco czworokątny, zrazu żółtawo-biały, po przezimowaniu brunatnawy. Motylki znajdywałem koło Lwowa także wolno latające w maju.

123. *Tiliae* Frey [1]). Gąsienice w liściu lipy, we wrześniu i na początku października. Chodnik gąsienicy tworzy dość regularne, zbite zakręty. Gatunek w okolicy Lwowa dość rzadki, nadto trudny do wychowania. Z kilkunastu gąsienic otrzymałem po sztucznie przyspieszonym rozwoju 15 marca tylko dwa motylki. Inne dwa wypłoszyłem w połowie maja z lipy.

124. *Pyri* Glitz. [1]). W późnej jesieni r. 1902 były gąsienice

---

[1]) Wymieniony tylko w dodatkowym spisie pracy Gra Garbowskiego (l. c.) bez wszelkiej daty.

tego gatunku w okolicy Lwowa miejscami bardzo liczne, zaś w roku zeszłym rzadkie. Znajdywałem je w liściach gruszy dzikiej, zwłaszcza krzaków słabo rozwiniętych, najwięcej w liściach gałęzi na ziemi rozłożonych. Chodnik gąsienicy zrazu delikatny, w dalszym ciągu znacznie rozszerzony, tworzy słabe zakręty. Gąsienica ciemno-zielona, kokonik zielonawy. Motyle lęgły się po przyspieszonym rozwoju między 8 marca a 10 maja.

*125. *Splendidissimella* H. S. Tego świetnego motylka wyhodowałem zeszłego roku we Lwowie w kilkunastu egzemplarzach, między 6 marca a 3 maja (po przyspieszonym rozwoju). Gąsienice żyją we wrześniu i październiku w liściach *Rubus caesius* L., rzadziej *R. idaeus* L.; ich mina bardzo długa, wężykowata. Gąsienica ciemno-żółta, kokonik dość wielki, prawie kolisty, brudno-zielony. Hodowla nie trudna.

126. *Gratiosella* Stt. W okolicy Lwowa dość rzadki. Gąsienice tworzą w liściach *Crataegus Oxyacantha* L. bardzo długi, szeroki i, zwłaszcza z początku, wężykowaty chodnik, poczem w późnej jesieni oprzędzają się kokonikiem czerwonawym. Motyle, popędzone w rozwoju, lęgły się u mnie w marcu. Gatunek ten wymienia tylko Dr. Garbowski (l. c.) w swym spisie dodatkowym.

*127. *Ulmivora* Fologne. W jesieni r. 1902 udało mi się we Lwowie znaleźć jedną gąsienicę tego rzadkiego u nas gatunku, z której po przyspieszonym rozwoju, wylągł się 22 kwietnia motyl. Ciemno-zielona gąsienica wyżera w liściu wiązu (*Ulmus campestris* L.) chodnik nieregularnie pokręcony; kokonik brunatno ochrowy.

*128. *Prunetorum* Stt. Gatunek w okolicy Lwowa w niektórych latach, przedewszystkiem jako gąsienica w październiku wcale zwyczajny. Gąsienice zauważyłem najczęściej w liściach przydrożnych krzaków tarniny, o wiele rzadziej w liściach wiśni i głogu. Forma chodnika jest bardzo charakterystyczna; składa on się z licznych spiralnych, stykających się zakrętów, tworzących, razem wziąwszy, jakby jedną plamę brunatną, w której patrząc do światła, przebieg chodnika po złożonym kale dobrze rozróżnić można. Niekiedy skręty nie są ściśle spiralne, lecz więcej nieregularne, zawsze jednak gęsto zbite. Przed opuszczeniem liścia tworzy gąsieniczka częstokroć krótki chodnik boczny. Część liścia, zajęta przez gąsienicę, odpada często po jej wyjściu, pozostawiając po sobie okrągławą dziurę w blaszce liścia. Gąsienica brudno-zielona, kokonik podłużny, żółty. Motylki lęgły się, w rozwoju sztucznie popędzone, przez cały marzec.

*129. *Microtheriella* Stt. W okolicy Lwowa dość zwyczajny koło grabów, w maju. Wiele okazów wyhodowałem także z gąsienicy, żyjącej do późnej jesieni w liściach grabu. Gąsienica wyżera długi, wązki chodnik, odznaczający się najczęściej kilku zakrzywieniami, pod kątem prostym załamanemi; chodnik prowadzi mia-

nowicie jakiś czas wzdłuż jednej z bocznych żyłek liścia, poczem zagina się nagle ku żyłce sąsiedniej i tak kilkakrotnie.

*130. *Betulicola* Stt. W r. 1902 zebrałem późno w jesieni koło Lwowa kilkadziesiąt gąsienic tego gatunku, głównie z młodych brzóz, porastających obficie piaszczysty grunt plantacyj miejskich na Łyczakowie; motyle lęgły się, popędzone w rozwoju, między 21 lutego a 16 maja. W roku zeszłym było tam gąsienic bardzo mało. Mina długa, wązka, wężykowata. Gąsienica woskowo-żółta, kokonik brunatnawo-żółty. W tym samym liściu żyje często więcej gąsienic; w jednym naliczyłem około 20 gąsienic, których chodniki rozmaicie pokrzyżowane, chaotyczny tworzyły deseń.

*131. *Plagicolella* Stt. Koło Lwowa nieliczny, gąsienice znajdywałem późno w jesieni w liściach śliwy ogrodowej, rzadziej tarniny. Gąsieniczka wyżera nasamprzód delikatny chodnik podłużny, który w dalszym ciągu rozszerza się mniej lub więcej nagle w obszerną, okrągławą minę plamistą; mina ta jest zielonawo-biała, w środku wypełniona ciemnym kałem, wśród którego się gąsieniczka w czasie spoczynku dobrze ukrywa. Niekiedy zamieszkują dwie gąsienice wspólną minę. Motyle lęgły się, w rozwoju popędzone, w pierwszej połowie kwietnia.

*132. *Turicella* H. S. W lasach bukowych koło Lwowa, w maju. Motylki spoczywają chętnie na pniach buków blizko ziemi. Kilka okazów wyhodowałem też z gąsienic, toczących późno w jesieni liście buka; jeden z nich wylągł się przed zimą tego samego roku, a zatem wyjątkowo w trzeciej generacyi. Chodnik gąsienicy jest długi, nieregularnie kręty.

133. *Salicis* Stt. Koło Lwowa, w niektórych latach i miejscach, zwłaszcza w stanie gąsienicy bardzo liczny. W październiku r. 1902 zebrałem w Lesienicach przy Lwowie z jednego tylko krzaku wierzby iwy kilkadziesiąt liści z minami gąsienic; w innych miejscach i na innych pniach tego gatunku wierzby były gąsieniczki rzadsze. Motylki lęgły się, popędzone w rozwoju, między 22 lutego a 15 maja roku następnego. Na wolności znalazłem koło Lwowa motylka pierwszej generacyi, latającego jeszcze 10 czerwca. Gąsienica wyżera chodnik z początku delikatny, podłużny, który się w dalszym ciągu nagle plamisto rozszerza.

*134. *Carpinella* Hein. W lasach i krzakach grabowych koło Lwowa, w maju; także *ex l.* tamże. Gąsienica żyje do października w liściach grabu, wyżerając szeroką, wężykowatą minę.

135. *Septembrella* Stt. W jesieni roku zeszłego zebrałem w Piwnicznej przy końcu sierpnia z nędznego krzaczka *Hypericum perforatum* L. kilka listków, zawierających już gotowe kokoniki, z których oczekiwałem wylęgu motyli II generacyi w późniejszej jesieni. Tymczasem kokoniki zimowały, a przeniesione z końcem zimy do

ogrzanego pokoju, zaczynają wydawać motyle. Dzisiaj (28 lutego, gdy to piszę) wylągł się pierwszy piękny okaz motylka.

136. *Catharticella* Stt. Kilka okazów wychowałem we Lwowie z gąsienic, znalezionych późno w jesieni r. 1902 w liściach *Rhamnus cathartica* L. Chodnik gąsienicy długi, z początku wązki, jednostajnie kałem wypełniony, później znacznie rozszerzony i silniej powywijany; w tej drugiej części tworzy ciemny kał regularne, nieco łukowate prążki poprzeczne. Motylki lęgły się, przyspieszone w rozwoju, między 26 lutego a 14 kwietnia roku następnego.

137. *Turbidella* Z. Koło Lwowa 5 maja jeden okaz, ukryty w czasie burzy pod korą starego świerka.

*138. *Subbimaculella* Hw. Jeden egzemplarz w Lesienicach koło Lwowa, wypłoszony z dębu 27 czerwca 1902. W jesieni zebrałem tamże z dębów kilkanaście min, należących niewątpliwie do tego gatunku, jednak hodowla nie udała się zupełnie.

Tineidae.

Acrolepiinae.

Acrolepia Curt.

139. *Pygmaeana* Hw. Wypłoszony z krzaków w Białohorszczy koło Lwowa, przy końcu września. Zresztą znany u nas tylko w jednym okazie, znalezionym przez Nowickiego przed 42 laty w Bednarówce.

Tineinae.

Tinea Z.

140. *Arcella* F. Daleko rozprzestrzeniony; w okolicy Lwowa w czerwcu i lipcu.

141. *Corticella* Curt. Na wiosnę roku zeszłego znalazłem koło Lwowa, w pewnym gatunku drobnego grzyba, porastającego gromadnie pień grabu, wiele gąsienic tego gatunku; motyle (przeważnie samice) lęgły się między 22 maja a 2 czerwca. Dotychczas znany tylko ze Lwowa.

142. *Cloacella* Hw. Rozsiedlony w całym kraju. Mam wiele okazów z okolic Nowego Sącza, Ryta, Czarnego Dunajca, Rzeszowa, Lwowa i Brodów. We Lwowie hodowałem go obficie z gąsienic, żyjących w grzybach na starych ogrodzeniach drewnianych. W r. 1901 zniszczyły mi gąsienice jabłka suszone, preparowane w miodzie i piwie, na przynętę motyli nocnych; jabłka były częstokroć zupełnie stoczone i kałem wypełnione. Samice są o wiele liczniejsze.

Phylloporia Hein.

143. *Bistrigella* Hw. Tego pięknego i rzadkiego motylka wypłoszyłem ze sosny koło Lwowa, 27 maja; wzmiankowany zresztą tylko w dodatku pracy Dra Garbowskiego (l. c.) bez bliższej daty.

Incurvaria Hw.

144. *Morosa* Z. W okolicy Lwowa, dwie samice wypłoszone 30 maja z róży dzikiej.

Adelinae.

Nemotois Hb.

145. *Fasciellus* F. Kilka samic w okolicy Brodów i Lwowa w lipcu; dotąd mało znany i tylko z Galicyi wschodniej.

Eriocraniidae.

Eriocrania Z.

146. *Chrysolepidella* Ż. W Brzuchowicach koło Lwowa, na grabach na początku maja.

Micropterygidae.

Micropteryx Hb.

147. *Aureatella* Sc. Wypłoszony z jarzębiny w połowie czerwca w Lesienicach koło Lwowa.

147. *Aruncella* Sc. Daleko rozsiedlony; zauważyłem go w okolicach Myślenic, Nowego Sącza, Piwnicznej, Rzeszowa i Lwowa. Motylki pojawiają się od końca maja niemal do końca lipca, najczęściej po wilgotnych łąkach, koło kwiatów *Caltha* L., *Spiraea* L., *Ranunculus* L. i t. p.